Trion
opleidingsschool

Het Verwondermoment

Het Verwondermoment

Introductie: Waarom helpt dit voor mijn opleiding?

Een ervaren docent doet in de klas voortdurend dingen die voor leerlingen vanzelfsprekend lijken, maar voor jou als beginnend leraar nog niet altijd zichtbaar zijn. Soms geeft een docent op precies het juiste moment een korte instructie, reageert hij op een leerling op een bepaalde manier of zorgt hij ervoor dat een les soepel verloopt. Je ziet **wat** er gebeurt, maar misschien nog niet precies **waarom** het werkt.

Het Verwondermoment helpt je om juist die momenten zichtbaar en bespreekbaar te maken.

Door een les van je werkplekbegeleider (WPB) te bekijken, kies je een moment waarop je denkt:

> **“Dat wil ik ook leren!”**

Samen met je WPB onderzoek je wat er precies gebeurt. Wat doet de docent? Wat doen de leerlingen? Wat probeert de docent te bereiken? En waarom werkt deze aanpak in deze situatie? Door hier bewust naar te kijken en erover in gesprek te gaan, ontwikkel je jouw professionele blik als leraar.

Vervolgens vertaal je jouw verwondering naar een **concrete leervraag** en kies je één kleine stap die je zelf wilt gaan oefenen. Zo blijft het niet bij kijken en praten, maar gebruik je het verwondermoment om je eigen handelen verder te ontwikkelen.

Wat levert het je op?

Het Verwondermoment helpt je om:

- bewuster te kijken naar het handelen van ervaren docenten;
- beter te begrijpen waarom een docent bepaalde keuzes maakt;
- het gedrag van leerlingen en de invloed van de docent daarop te onderzoeken;
- je eigen sterke punten en ontwikkelpunten te herkennen;
- een concrete leervraag te formuleren;
- kleine, haalbare stappen te zetten in je ontwikkeling als leraar;
- je ervaringen te onderbouwen met gesprekken, observaties en eventueel vakliteratuur.

Je hoeft hierbij niet meteen alles te kunnen. Het gaat juist om het ontdekken van **de volgende stap in jouw ontwikkeling**.

Jouw portfolio

Het Verwondermoment is meer dan een losse opdracht. De opbrengsten van deze opdracht kun je gebruiken als onderdeel van jouw **portfolio voor werkplekleren**.

Je kunt laten zien hoe je:

observeert → analyseert → reflecteert → een leervraag formuleert → oefent → je ontwikkeling zichtbaar maakt.

Bewaar daarom je ingevulde werkboek, je reflectie en eventuele aanvullende bewijzen, zoals feedback van je WPB, een observatie of relevante vakliteratuur. Deze materialen kunnen samen laten zien welke ontwikkeling je hebt doorgemaakt en hoe je bewust werkt aan jouw professionele ontwikkeling als leraar.

Opdeling opdracht

De opdracht is opgedeeld in vier fases, waarbij je begint fase één, waarbij je gaat observeren en filmen van een les van jouw werkplekbegeleiders (WPB'er). In de tweede fase ga je een stap verder. Je kijkt niet alleen **wat** er gebeurt, maar probeert te begrijpen **waarom** het gebeurt. Samen met je WPB bekijk je het gekozen videofragment. Je onderzoekt zowel het handelen van de docent als het gedrag van de leerlingen. In de derde fase ga je naar sharing. Daarbij ga je in gesprek met je werkplekbegeleider over zijn gevoel en visie op de les en jouw moment waar je over verwonderde. Tot slot ga je focussen op jouw verwondermoment door je te verdiepen in de materie over dit aspect van lesgeven. Denk aan ervaring / kennis WPB'er, literatuur en/of andere collega's / studenten.

Planning

Maak met je WPB afspraken. Welke les ga je opnemen. Zorg dat er een videocamera beschikbaar is op deze tijd. Gebruik het liefst een echte camera en geen mobiel (dat roept sneller verwarring op bij leerlingen rond AVG).

Dag / datum (vb. 12 december 2026)	Taak / afspraak (vb. Opname les WPB)	Benodigdheden / voorbereiding (vb. camera, werkblad geprint)

Stap 1 Modelling

Kies een of meerdere verwondermomenten (verwerken observatie)

Welke belangrijke momenten zijn je bijgebleven? Zie volgende pagina.

Zoek jouw '*verwondermoment*'. Kies een of meerdere momenten in deze les waarvan je denkt: **"Hier gebeurt iets wat ik ook graag zelf zou willen kunnen".** De les en organisatie loopt goed, maar ik begrijp niet precies wat belangrijk is in deze situatie. Die momenten ga je straks samen met je WPB bekijken en bespreken. Het kan gaan over momenten waarin de docent (intuïtief) weet wat hij moet doen en jij als student nog niet ziet/beseft wat de docent doet of waarom het belangrijk is om in deze situatie *dit* specifiek te doen.

Kijk naar je WPB als model

Doel: leren kijken naar professioneel handelen.

Vooraf

- Kun je een moment herinneren in je jeugd waarbij je jezelf verwonderde?
- Hoe zou je het gevoel erbij omschrijven?
- Waar denk jij aan, waarover je jezelf in het onderwijs allemaal kan verwonderen?

_____
_____
_____
_____
_____

Neem de les van je WPB op video op. Gebruik hiervoor een camera van de schoolopleider. Houd ook rekening met de AVG regels die van toepassing zijn op jouw stageschool.

Welke les ga je bekijken?

- Datum:
- Klas:
- Vak:
- Onderwerp:
- Naam WPB:

Waar ben jij op dit moment nieuwsgierig naar in het lesgeven?

_____
_____
_____
_____
_____

Tijdens het kijken

Probeer nog niet meteen te beoordelen. **Kijk eerst.**

Welk moment(en) van de les trekt je aandacht?

☐ opstart van de les
☐ instructie
☐ vragen stellen
☐ reageren op leerlingen
☐ klassenmanagement
☐ overgang/wisselmoment
☐ activeren van leerlingen
☐ anders, namelijk: .....

Welke momenten blijven bij jou hangen? (tip: Schrijf het tijdstip van de video op. Makkelijker terug te vinden)

1. _____
2. _____
3. _____

Mijn verwondermoment

Kies één moment waarvan je denkt:

"Hier gebeurt iets wat ik ook graag zou willen kunnen."

Beschrijf kort wat je ziet gebeuren.

_____
_____
_____
_____
_____

Wat begrijp je op dit moment nog niet helemaal?

_____
_____
_____
_____
_____

Stap 2: Scaffolding

In gesprek over het verwondermoment

Analyseer het fragment:

- Bekijk samen het verwondermoment(-en) op de video opname(n). (Het kan bijvoorbeeld de opstart van de les zijn, een instructie, etc.)
- Ga in gesprek over wat je ziet:
    - Wat zie je je WPB doen en vraag naar wat wil, voelt en denkt hij op dat moment?
    - Wat zie je de leerling(-en) doen en wat willen, voelen en denken zij op dat moment? Waar leid je dat uit af? Gebruik het videobeeld.
    - Begrijp wat er gebeurt en waarom het zo gebeurt en vertaal dit naar concreet wenselijk onderwijsgedrag: wat moet jij als docent concreet doen om dit te bereiken. Het gaat erom dat jij als student-leraar moet zien en begrijpen wat je de volgende keer moet doen.
    - Vat aan het eind van het gesprek de belangrijkste punten samen en vraag aan je WPB om die eventueel aan te vullen.
    - Verwerk dit in een schriftelijke reflectie en stuur die naar je WPB.

Schrijf nu volledig op wat je hebt gezien en besproken.

Stap 3: WPB aan het woord: 'Hier ben ik trots op'

Vraag aan je WPB op welk moment van de les hij het meest trots is. Bekijk dit fragment samen en ga hierover in gesprek. Waarom heeft je WPB dit fragment gekozen? Waar is hij trots op en waarom? Hoe sta je hier zelf tegenover? Vat aan het eind van het gesprek de belangrijkste punten samen en vraag aan je WPB om die eventueel aan te vullen.

Verwerk dit in je schriftelijke reflectie (zie stap 4) die je naar je WPB stuurt.

Stap 4: "Scaling"

Geef aan welke leervraag of leervragen je - na het zien en bespreken van de video - wilt werken. Doorloop per leervraag de volgende stappen (en leg die vast in een verslag):

a. Beschrijf je leervraag.

b. Scoor jezelf (op een 10-puntsschaal). Het gaat hierbij niet om hoe hoog je scoort, maar om je bewust te worden wat je al kunt en wat je al concreet doet, en om te concretiseren wat het volgende stapje zou kunnen zijn dat je kunt zetten in je leerproces.

c. Zoek een artikel of andere vakliteratuur die past bij je leervraag. Wat geeft die aan concrete informatie die je kunt gebruiken? Misschien kan je WPB'er hierbij helpen.

d. Wat zie je als je een klein stapje verder bent op je schaal?
Bedenk de kleinst mogelijke stap voorwaarts. Visualiseer: hoe ziet het eruit in je klas als je een stapje verder bent op je schaal? Wat doen de leerlingen dan concreet? Wat doe jij in deze situatie? Het gaat om één stapje verder te komen op je schaal? Focus op de kleinst mogelijke stap (en dus niet meteen op het einddoel).

e. Wat moet je doen om ervoor te zorgen dat je dit stapje de volgende keer realiseert: Wat moet ik concreet als leraar doen? Hoe ga ik dat aanpakken?
Hoe ga je dit oefenen in de volgende les? Moet je er zaken voor organiseren van tevoren?

f. Hoe ga je je vooruitgang vastleggen?
Feedback begeleider? Gerichte observatie door medestudent? Video-opname van je eigen les? Reflectie? Presentatie?

g. Welke hulp heb je hierbij nog nodig?
Vanuit je begeleiders of hulp/ideeën vanuit theorie (bijvoorbeeld vakdidactiek, ontwikkelingspsychologie, klassenmanagement etc.) Je kan ook hulp vragen aan collega's op de werkvloer, medestudenten en/of anderen betrokken.

Verwerk deze opdracht digitaal ook in je portfolio (werkplekleren)